

BLICHERNOTER

MEDDELELSER FRA
BLICHER-SELSKABET

Blicher-Selskabet
Særtryk Januar 2025

Erik Harbo

TO DIGTERE

**Steen Steensen Blichers
indflydelse på H.C. Andersens digtning**

Erik Harbo var ved siden af sin ansættelse som operasanger ved Det Kongelige Teater i København fra 1966-2000 gennem 34 år formand for Blicher-Selskabet. I denne lange periode optrådte han også som foredragsholder og koncertgiver, ikke mindst med eget guitarakkompagnement. Han har skrevet og forelæst om de fleste danske klassiske digtere og indspillet mere end 150 sange, der er udgivet på cd foruden mange udsendelser i Danmarks Radio.

Med en litterær uddannelse har han siden

1989 talt og skrevet om Blicher og udgivet bøger, artikler og kronikker, foruden Blicher om Aakjær, Bellman og mange andre forfattere. I 1999 udkom hans bog *St. St. Blicher og Himmelbjerget*. 2008 udgav han *Frøkenen fra Hald* på Gyldendal. I 2016 *Sådan var Aakjær - også*. I 2017 *Rejsehyst* om Blichers rejser. Desuden har han gennem alle årene tilrettelagt Blicher-Selskabets årlige bogudgivelser

Har udgivet 9 lp'er med sange og viser, 6 cd'er og en dvd siden 2012 og i 2016 en koncertcd, i 2020 *Der er et land*, danske sange med særligt henblik på Danmark under 2. verdenskrig.

Han har holdt og holder stadig foredrag om litteratur, og han har arrangeret seminarer og møderækker i bl.a. folkeuniversitetsregi.

Som formand for udgiverselskabet Hegermann-Lindenkrone har han haft ansvar for mere end 30 cd-udgivelser med optagelser fra Det Kongelige Teater.

Jylland

Jylland mellem tvende Have
som en Runestav er lagt,
Runerne er Kjæmpegrave
inde midt i Skovens Pragt,
og paa Heden alvorsstor,
her, hvor Ørknens Luftsyn boer.

Jylland, du er Hovedlandet,
Højland med Skoveensomhed!
Vildt i Vest med Klittag, Sandet
løfter sig i Bjerges Sted.
Østersø og Nordhavs Vand
favnes over Skagens Sand.

Heden, ja, man troer det næppe,
men kom selv, bese den lidt:
Lyngen er et pragtfuldt Tæppe,
Blomster myldre milevidt,
Skynd dig, kom! om føje Aar
Heden som en Kornmark staaer.

Mellem rige Bøndergaarde
snart Dampdragen flyve vil;
hvor nu Loke sine Hjorde
driver, Skove vokse til.
Britten flyver over Hav,
gjæster her Prins Hamlets Grav.

Jylland mellem tvende Have
som en Runesten er lagt
Fortid mæle dine Grave,
Fremtid folder ud din Magt;
Havet af sit fulde Bryst
synger højt om Jyllands Kyst.

Mel. Peter Heise

*Skrevet på Andersens Jyllandsrejse i 1859
ved besøg i Hjerminde præstegård*

Hjemve,

Kær est du, fødeland, sødt er dit navn,
til dig står dine sønners stærke længsel,
med lønlig magt vi drages til din favn,
hvert andet land mod dig er kun et fængsel.

Kun dér er våren i sin fulde pragt,
kun dér i al sin ynde somren smiler,
og skøn er selve vintrens hvide dragt,
når den på vore barndomsegne hviler.

Ja, skøn er fjeldet med sin top af is,
skøn er den dal, som fossens bølge væder,
den gule ørken er et paradis,
når den har skuet barnets første glæder.

Min fødestavn er lyngens brune land,
min barndoms sol har smilt på mørken hede,
min spæde fod har trådt den gule sand,
blandt sorte høje bor min ungdoms glæde.

Skøn er for mig den blomsterløse vang,
min brune hede er en edens have:
Dér hviler også mine ben engang,
blandt mine fædres lyngbegroede grave.

Mel: Oluf Ring

*Sidste del af digtet Hjemve fra Blichers
første udgivelse Digte 1814*

Forord

Steen Steensen Blichers indflydelse på H.C. Andersens værker

Et essay om en næsten ukendt verden: H.C. Andersens flittige læsning af Blicher.

I dette essay vil der være henvisninger til de mange steder, hvor man mærker, at H.C. Andersen har læst Blicher og fulgt hans forfatterskab med stor opmærksomhed.

For et år siden udsendte Blicher-Selskabet Henrik Ljungbergs glimrende essay om Kierkegaard og Blicher, og også her drejede det sig mest om hvad den yngre digter fik ud af at læse sin ældre kollega, men også enkelte hentydninger til Blichers opfattelse af den yngre kollegas optagethed af hans Blicherlæsning.

Her i Andersens tilfælde leder vi med større vanskelighed efter Blichers opmærksomhed og omtale af den yngre forfatter.

Vi ejer et eneste brev fra Blicher til Andersen. De kunne dog også have mødt hinanden på Himmelbjerget, hvortil Andersen blev inviteret af godsejer Tang fra Nørre Vosborg til festen i 1843.

Der er endnu ikke mange, der har studeret forholdet mellem de to største litterære fiktionsskikkelser i årene 1830-1870, nemlig romanforfatteren H.C. Andersen og novelleforfatteren St.St. Blicher.

Begge har skrevet om en Sverigesrejse som de foretog med 15 års mellemrum: 1836 (Blicher) og 1850 (Andersen). Her er noget at sammenligne.

Et blik i registerbindet (bd. 33) af Bl.s *Samlede Værker* viser kun få henvisninger til emnet Andersen/Blicher. De drejer sig især om den *Unions Calender* som Blicher planlagde sammen med redaktør Eckbohrn fra Gøteborg i 1836. Blicher havde ellers fået til-

sagn fra Andersen og mange andre danske digtere om bidrag. Andersen har åbenbart fortalt Blicher om en række stockholm-ske forfattere, der ville udgive deres egen kalender, så Blicher er noget skrap i det omtalte brev til Andersen. Han slutter med at sige, at han ikke håber, at Andersen og andre danske digtere vil behandle ham, som de svenske ditto har behandlet Eckbohrn. I *Min Tidsalder* har Blicher en kort omtale af nogle danske digtere og skriver, at hvis man vil vide mere om andre danske digtere kan man læse Andersens vignetter. Vignetterne udkom i 1832 og er ganske korte digte, og Andersens vignet om Blicher lyder således:

S. S. Blicher (født den 11. October 1782)

Hvor Nordhavets Bølge slaaer højt på Strand
Om de sorte Vrag i det hvide Sand,
Hvor Landet staaer halvt som et Paradiis,
Halvt viser kun Lyngens sorte Riis,
Der bygger en Lærke, den synger godt,
Den ligner – sig selv og Walter Scott;
Den skildrer Jyden og Jydens Land,
Man kalder den der Peer Spillemand.

En person fik meget stor betydning for dem begge. Det drejer sig om Jonas Collin (1776-1861), den danske embedsmand som nok fik størst betydning for Danmarks udvikling i årene 1800-1848.

For Andersen var han erstatningen for en fader og for Blicher var han den hjælpsomme, der ved mange lejligheder kunne støtte den økonomisk dårligt stillede jyske præst og forfatter.

Indledning

H.C. Andersens romaner

Efter hjemkomsten fra den store Italiensrejse i 1834 færdiggjorde Andersen sin første store roman *Improvisatoren*, der udkom 1835. Siden fulgte i

1836 *O.T. Original Roman* i to Dele

1837 *Kun en Spillemand* Roman i tre Dele

1848 *De to Baronesser* Roman i tre Dele

1857 *At være eller ikke være* Roman i tre Dele.

1870 *Lykke-Peer*

Rejse til Jylland. H.C. Andersens interesse for Blicher gjorde, at han i 1830 gennemførte en rejse til Jylland. Først gik turen til Aarhus i selskab med den unge maler Martinus Rørby. Byens kendte avisudgiver og bogtrykker A.F. Elmquist, der udgav *Læsefrugter*, som Andersen havde bidraget til, tog sig af de unge mennesker. Andersen sagde selv "at han længtes efter at see de jyske Heder og der møde de saakaldte "Kjæltringer", hvis Liv Steen Blicher, siden saa caracteristisk har skildret os i sine Noveller..."

Turen gik videre over Randers til Viborg, men pga. dårligt vejr kom han ikke til Vesterhavet, men fortsatte til Fyn og endte i Fåborg, hvor hans første kærlighedseventyr med Riborg Voigt fandt sted. Han besøgte Skanderborg, men et planlagt besøg på Himmelbjerget gik i vasken.

Improvisatoren 1835 skal ikke behandles i dette lille skrift. Den er noget helt for sig, men har formodentlig været inspirationskilde for en del andre danske forfattere, der har placeret deres hovedperson i et andet land end deres fødeland.

1836 O.T. Original Roman i to Dele.

I virkeligheden var Andersen meget optaget af det jyske efter sit

første besøg i Jylland i 1830. Han ville opleve den blicherske verden, har han selv sagt.

Andersen tager sine læsere med ind i denne verden gennem sin roman *O.T.* Han skriver selv at 'det er en Skildring af vor Tidsalder fra 1829-35' og han nævner i et brev, at han skildrer, hvad han kender og hvad han lever i, altså en tydelig afstand fra sujettet i hans første roman *Improvisatoren*. Han indrømmer, at bogen er skrevet i en periode 'vekslende mellem Mismod og Lune'.

I de mange forskellige udgavers forord og efterord er det muligt at finde mange fine analyser af handlingen, der af Andersen gøres spændende, fordi han især beskæftiger sig med Ottos fødsel og den af Heinrich påståede søster, et emne, som bogen igen fylder Ottos med en slags rædsel.

Jylland er meget inde i billedet, og inspirationen har Andersen fået ved at læse Blicher og andre jyske forfattere, så få som de var på dette tidspunkt.

Vi møder de citater, som Andersen vælger som motto for et par af kapitlerne samt brugen af Blichers poesi. Dernæst falder naturskildringerne i øjnene, mest pga. bogens jyske miljø, og endelig er der nogle personkarakteristikker, der gør, at en Blicher-læser spidser øren. For dem der ikke kender romanen, skal her anføres, at *O.T.* er navnet på hovedpersonen Otto Thostrup, men ordene er også en forkortelse for Odense Tugthus. Den geniale titel fandt Andersen kort før udgivelsen. Denne Otto har en god ven i baron Vilhelm og en del af historien udspiller sig på hans fædrene gods (man har udpeget Lykkesholm på Fyn som model).

Ellers udspiller handlingen sig i København og i Vestjylland ved Harboøre, hvor Otto har haft sin opvækst (han fødes ganske vist i Odense tugthus af sin enlige mor; faderen er en søn af oberst Thostrup, der tager sig af sit barnebarn og bringer det til Vestjylland). Der gives fremragende skildringer af hverdagslivet

i de københavnske familier, herregårdslivet og det stille liv på Vestkysten.

Andersen er i modsætning til Blicher bred og favnende i sin skildring og med de tusinder af små svinkeærinder, der giver utallige oplysninger af litterær, historisk og geografisk karakter. En stil som Blicher mest bruger, når han er i det snakkende hjørne. Umiddelbart forekommer Blicher at være en betydelig mere moderne forfatter i sin fortællestil, med færre brug af gamle udtryk. Hver gang talen falder på udgivelsespraksis må man aldrig glemme at sætterne på trykkerierne havde et stort ord at sige: en sætning kan pludselig se gammeldags ud afhængigt af, hvordan der staves. I Andersens tilfælde ved vi til gengæld, at næsten alt fra hans hånd løb gennem Collins hænder, og at der sikkert blev læst en grundig korrektur. Hvorimod Blicher ofte slet ikke fik lejlighed til at læse korrektur, men stolede på udgiveren af hans noveller.

Andersen bruger den nævnte metode med at sætte et vers over kapitelindledningerne og her må udlændinge og danske digtere holde for, og ikke mindst Blicher.

Blichers noveller nævnes første gang side 16 i kap. 1 af venen og studiekammeraten Vilhelm, der er meget begejstret for Jylland, efter at være blevet inspireret af Ottos fortælling om Vestkysten og sigøjnerne eller kæltringerne.

Kapitel XIII indledes med mottoet af Blicher: "Lynglærken kun Gravmelodier sjunger." Derefter følger en smuk naturskildring, der bringer tanker hen på indledningen til *Røverstuen*. Selv havgusen får sit! I kapitlet møder Otto også taskenspilleren og tyskeren Heinrich, romanens onde ånd i selskab med kæltringerne eller natmandsfolket. Andersen bruger også ordet "grumslingen", hentet lige ud af Blichers *Kjeltringliv*.

Kapitel XVII indledes med et motto fra *Ossian* ((1807/9). "Betragt det sagtnende Hav. Endnu bæver Bølgerne paa Dybet og synes at frygte for Blæsten." – "Over mig svæver den skyg-

gefulde Taage, Dugvædede ere mine Lokker." I det følgende kapitel er vi ved Vesterhavet som Blicher har skildret i bl.a. *Marie* og *Fjorten Dage i Jylland*. Lidt nede i kapitlet møder vi navnet på ålesælgeren Morten Chrænsen – og så er vi ikke langt fra Blichers Mikkel Krænsen i *Hosekræmmeren*.

I kapitel XX møder vi natmandsfolket, fordi kusken, der skal køre Otto er faldet i søvn, men Grumslingen viser dem vej.

I 2. del - kapitel XVII, hvor Hertz *Gengangerbreve* diskuteres grundigt endnu engang, opfordres Otto til at synge: "Så synger Hr. Thostrup os den smukke jyske Sang af Steen Blicher! udbrød Louise." Det gør Otto, men hvad det er for en sang, det drejer sig om står der ikke, men da der bedes om en jysk sang kan man forestille sig at der er tale om *Slauet ved Kjøvenhaun*, *Faawal Marri* eller *Den jyske Landsoldat* (brugt senere i *E Bindstouw*).

Af direkte litterære motiver genkender man Evamotivet fra Blichers novelle af samme navn (1828). Det fattige barn, der "sammles" op af gode mennesker, og derved får ændret sin skæbne. I O.T. kommer hun til at spille en vigtig rolle og er direkte involveret i den overraskende meget rørende opløsning af historien. Andersen bruger hende i noget, der kunne have været en selvbiografisk skildring, men med ønskefortegn. Der kan også drages paralleller imellem badeulykken i kapitel V og badeulykken ved Esrum sø i *Himmelbjerget*.

1837 *Kun en Spillemand* Roman i tre Dele.

I 1838 bliver Andersen for alvor trådt for nær gennem Søren Kierkegaards gennemhegling af hans roman *Kun en Spillemand* i *Af en endnu levendes Papirer*. Man har påstået, at den unge forfatter Søren Kierkegaards, skal vi kalde det hån, skulle have bremset Andersens lyst til at skrive romaner. Der mener jeg, at man rammer ved siden af, sagen var snarere den, at de mange planer med dramatiske værker samt succesen med de nyudkomne eventyr holdt ham beskæftiget, så han ikke havde mulighed for

at koncentrere sig nok om et moderne romanprojekt.

Tildelingen af den årlige støtte med en digtergave på 400 rigsdaler var også en utrolig opmuntring, så en kritik fra en komplet ukendt ung student var nok hurtigt glemt. Andersen taler ligefremt i breve til Ingemann og Henriette Hanck om at forårssolskinnet har ramt ham. Det er underligt at tænke på, at den 25-årige meget belæste Kierkegaard kunne ramme så meget ved siden af og i stedet lade nogle af roserne tilfalde Hverdagshistoriernes anonyme forfatterinde Heibergs mor fru Gyllembourg. Men han skal ikke have utak for sin smukke omtale af 'Stemmen' fra Jylland.

Denne 'Stemme' er St. St. Blichers og den optager Kierkegaard, der skriver en meget rosende kritik, der senere opnår at blive berømt. Der var ikke mange, der i samtiden heftede sig ved den unge Kierkegaards omtale, og selv i dag er der åbenbart en række Kierkegaardforskere, der har modvilje mod at beskæftige sig med kendsgerningerne.

Kun en Spillemand er historien om en fattig Svendborgdreng og en rig jødisk pige, der lærer hinanden lidt at kende som børn. Siden følger vi deres udvikling, og selvom det for drengens vedkommende er en slags andersenske barndomserindringer, der hele tiden dukker op, selvom arnestedet er flyttet fra Odense til Svendborg, vil det være forkert at tale om, at det er en selvbiografi.

Fortællingen om slædefarten på Øresund, jødefejden og ikke mindst slutningen kunne godt få læseren til at tænke på *En Landsbydegns Dagbog* og dermed på Blicher, hvis nyudkomne noveller var begyndt at optage den københavnske læseverden. I Andersens mange petitoverskrifter er der dog ikke gjort brug af Blichercitater.

Som helhed har bogen krævet en meget stor læseindsats og tilsvarende studier i Europas kunsthistorie af forfatteren, samtidig med at Andersens Italiensrejse 1834 har dannet baggrund for mange hændelser. I modsætning til tætheden i de øvrige roma-

ner forekommer der som tidligere nævnt noget tomgang og opremsning, men man må slå fast, at selve temaet: den fynske spillemænd og den danskfødte jødiske pige har givet Andersen rig mulighed for at udfolde sin fortællefantasi.

Her skal der ikke angives grunde til, at der gik så mange år inden Andersen igen skrev en roman, ud over hvad der allerede er nævnt ovenfor.

1848 *De to Baronesser* Roman i tre Dele

Udkom den 25. nov. Andersen har selv angivet tidsrummet for romanens forløb, der giver et 'tværsnit gennem samfundet' gennem mere end 100 år, samtidig med at det er en socialroman, hvor vi er helt nede på bunden, men også oppe i den højere atmosfære blandt rige adelsfolk og københavnere.

Andersen har fortalt os, at den første roman han læste var Walter Scotts *Fængslet i Edinburgh*, byen han besøgte i 1847. Her fandt han det motiv, han anvender med Elisabeths rejse til København (den unge baronesses rejse til London). Han var livet ligennem utroligt optaget af Scott og dennes romaner, og deri ligner han Blicher. Ingen af dem benyttede dog inspirationen, som deres personlige forfatteren B.S. Ingemann gjorde. Men i hvert fald var Scott inspirationen til Andersens første romanforsøg om Kristian II. Scotts 'lange åndedræt' kunne ikke rigtigt anvendes i de to digteres eventyr, romaner og noveller.

Romanen kan forekomme noget spredt, men det skyldes nok dens lange tilblivelsestid.

Personerne har alle karakterer, som vi kan genkende ud fra Andersens erindringer, og man finder måske en slags selvportræt i kammerjunkeren, der ender som en berømt operakomponist. Han anvender et par ganske saftige citater 'Adel hænger ikke sammen med Fødsel', 'Hellere fra Mælkebøtten end fra Statskalenderen' og 'Sumpen havde sine Liljer'. Vi kan lade os overbevise af Andersens alvor med Spillemandens replik, da han forhøres: 'Det er Sandhed og Digting'.

Andersen har delt romanen op i tre dele. I første del oplever vi historien om Liremanden, hans kone og den lille Elisabeths fødsel og hendes opvækst samt studenterlivet i København. Her præsenteres vi for grev Frederik, Holger og Herman samt den unge frøken Clara, der senere gifter sig med Frederik. Vi kommer til hofbal og får i det hele taget en ganske flot beskrivelse af livet i København i de lidt bedre kredse. Vi hører om præsten Moritz (der har fået embede på en af Halligerne) og hans tilkomne Caroline, der dør sammen med sit lille barn. I baggrunden spøger den gamle grevinde, der bestemt ikke er uinteresseret i den lille Elisabeth, men selv er med til at der opstår afstand imellem dem. I hvert fald ender Elisabeth på den slesvigske Hallig sammen med Moritz og hans søster, og her i anden afdeling af bogen oplever vi hendes tid her. Om Andersen også har ladet sig inspirere af Blichers store rejse fra Hamburg til Skagen *Vestlig Profil af den cimbriske Halvø*, hvor han besøger og beskriver Halligerne har jeg ingen oplysninger om.

1857 *At være eller ikke være* Roman i tre Dele.

Så gik der igen 11 år før Andersens store velgennemtænkte udviklingsroman udkom. En roman, der har krævet utallige timers læsning af sin forfatter for at sætte sig ind i den moderne viden-skab, som beskæftiger hans hovedperson Niels Bryde. En moderne Aladdin; måske skulle det lykkes Andersen at sætte en person i verden, der har udgangspunkt i den af ham elskede Oehlenschlägerske Aladdin, der vinder prinsessen og et kongerige. En udviklingsroman, der peger frem mod en forfatter som Henrik Pontoppidan og hans store romaner, hvoraf den første udkom 40 år efter i 1898. Til uheld for Andersen blev hans roman ikke modtaget med den største velvilje, og det er den nok også for springende til, men alligevel, hvor er den spændende!

Den tager sit udgangspunkt i egnen omkring Silkeborg, hvor en ny tid netop åbenbarer sig gennem skabelsen af byen Silke-

borg med den store papirfabrik oprettet 1844 af brødrene Drewsen, den familie som Andersen kom til at skyldes så meget fra sin ungdom og op gennem hele livet.

Andersen har i et brev til Henriette Wulff givet udtryk for, at bogen skulle være en modvægt til den i tiden herskende materialisme og dens forkæmpere. Materialismen der opslugte alt det gudgivne. Andersen mente, at videnskaben sagtens kunne trives med det guddommelige, – ja oven i købet kunne belyse denne.

H. Topsøe-Jensen har sin store indledning til romanen (udgaven fra 1940, DSL) nævnt mange positive træk og forklarer også, hvorfor det ikke lykkedes helt for Andersen at få de mange ender bundet sammen. Goldschmidt går så vidt som til at kalde Niels for en træmand i de to sidste dele af bogen, men ender med at sige, at selv om det ikke er et helstøbt værk, bør Andersenlæsere ikke forbigå det. 'Det er dog en stor digters værk, rigt og tankefuldt, som i mange enkeltheder røber hans bedste egenskaber'...

Niels fødes i København og vokser op på Rundetårn i et herligt broget selskab. I Rundetårn og på Regensen udfolder der sig et fantastisk liv med bl.a. den gamle hr. Svane og Niels' far tårnpasseren Poul. Niels' mor er død, og medens den jyske præst Japetus Møllerup er på besøg, dør faderen, da han får et vindue i hovedet, tabt fra 3. sal af en tjenestepige. Japetus har af sin kone fået besked om at hjembringe et fattigt uartigt barn, som hun kan opdrage på. Men Japetus, der er blevet meget betaget af Niels, tager i stedet ham med hjem til Hvinningdal ved Silkeborg (Balle sogn). Andersen skaber her nogle herlige billeder af de mange personer der kommer i præstegården, herunder Musikant-Grethe samt husets datter Bodil som Niels betragter som en søster. Blichers kæltringer bliver her bragt ind i billedet i kraft af mødet med taterkvinden på heden, hvortil Niels er flygtet, fordi hans nye plejemor præstefruen beskylder ham for et tyveri. Taterkvinden skal vi siden møde mange gange.

Andersen er på det nærmeste trukket i de Blicherske klæder i sin beskrivelse af egnen og dens beboere. Mange af disse oplysninger har han hentet i en dagbog han lånte af A. L. Drewsen. Niels oplever meget og meget og stifter bekendtskab med kæltringerne, dem som Andersen aldrig selv fik at se. Men digteren låner flittigt hos Dorff og hans ordbog og fra andre der har beskrevet dem, – ja og fra Blicher. Niels skal studere og det kan den gamle Japetus hjælpe ham med. På en jagt møder han den gamle taterkvinde som slæber på et vanskabt barn, Grumslingen som hun kalder ham. Det minder os om Blichers *Kæltringeliv* og kæltringerne Linka Smælem og Peter Beenløs, der er Andersens direkte inspiration.

Niels bliver student i København begynder at studere. Det bliver et gensyn med Regensen og hr. Svane og det helt fortryllende optrin med hr. Meibum.

Niels kommer på sin første udenlandstur med Julius Arons, og er næsten ved at glemme dem derhjemme på heden, men når dog hjem til et gensyn med plejeforældrene og Bodil. Men nu er det en helt anden Niels, en studeret mand fyldt med mange moderne tanker som ikke forstås i præstehjemmet. Han møder igen taterverdenen, og Andersen boltrer sig som Blicher i tatergloser pillet direkte ud af Dorffs ordbog.

I 2. del af romanen finder vi Niels i København i nye studier. Han vil være læge.

I 3. del beskriver Andersen koleraepidemien, som han selv oplevede i sikkert behold hos Drewsen i Silkeborg, ligesom Blicher skildrer en koleraepidemi i *En Landsbydegns Dagbog*.

Niels kommer efter 12 år tilbage til præsteægteparret, der kan fejre diamantbryllup. Vi skal endnu engang møde taterkvinden og hendes nu voksne grumsling, som hun stadig slæber på ryggen lige som Blichers kæltringer Linka Smælem og Peter Beenløs. Andersen bygger en harmonisk slutning på i overensstemmelse med hans egen livsfilosofi.

1870 *Lykke-Peer*

I Andersens sidste roman *Lykke-Peer* gentages ideen om en Alad-dinskikkelse, en type som Blicher næppe kan siges at have inspi-reret ham til. Men begge var de meget store beundrere af Adam Oehlenschläger.

I H.C. Andersens eventyr er det også muligt at finde en påvirk-ning af Andersens læsning af Blicher.

Jeg vil her blot nævne Blichers knap så kendte novelle *Marie - En Erindring fra Vesterhavet* 1834 og Andersens eventyr *En Histo-rie fra Klitterne* 1864 og med det samme slå fast, at den læses lige så godt, måske bedre som en novelle. Altså vi kan sætte de to digtere ved siden af hinanden i samme genre.

Andersen har bestemt læst Blicher, men har givet novellen sin helt personlige drejning.

Begge digtere beskriver en stranding på Vestkysten. De kalder begge den mandlige helt for Jørgen. Hos Andersen er Jørgen søn af den kvinde, der ved strandingen driver i land, føder barnet og dør, og drengen vokser op hos en fiskerfamilie.

I Blichers *Marie* driver hun i land som et lille barn, godt ind-pakket, og derfor overlever hun. Hun vokser op i en fiskerfami-lie, der med glæde tager imod hende. Hun bliver forelsket i den unge mand Jørgen, men da han er på vej hen til hende for at for-tælle, at han har fået lov at gifte sig, synker han i kviksandet, der op-sluger ham. Efter dette bliver Marie sindssyg.

Hos Andersen forelsker Jørgen sig i en pige, der desværre er mere optaget af Jørgens bedste kammerat. Jørgen flytter til Ska-gen, bliver her forelsket i købmandens datter i det handelshus, hvor han er ansat. Hun dør under ulykkelige omstændigheder, idet skibet, hvor hun vender hjem sammen med Jørgen fra et op-hold i Norge, springer læk ud for havnen. Jørgen forsøger at redde dem begge, men hun er død og Jørgen er blevet sindssyg,

da de bliver bragt i land. Han dør senere under en storm, hvor han har søgt tilflugt i Skagens gamle kirke.

Begge fortællinger indeholder meget rørende skildringer.

Begge digtere er bemærkelsesværdige naturelskere og -beskrive-re netop på dette tidspunkt, hvor den danske roman- og novelle-litteratur er i fuld udvikling. Begge, ved vi, har øvet en meget stor indflydelse på de mange danske forfattere, der fremkommer i disse år.

Her slutter min lille vandring ind i en lidt ukendt Andersensk romanverden.

Noter:

I Andersens tilfælde har jeg især benyttet DSLs romanudgave fra 1940 under redaktion af H. Topsøe-Jensen.

N.V. Dorff.: *De jyske Zigeunere og rotvelsk Ordbog*. Opr. rektor ved Vi-borg latinskole, hvor Blicher lærer ham at kende.

Desuden er der benyttet en lang række værker om Andersen ikke mindst Bjarne Nielsen Brovsts store biografi i tre bd.

Noter ang. illustrationer

Steen Steensen Blicher. Tegnet af W. Gertner 1845.

H.C. Andersen. Malet af Elisabeth Jerichau-Baumann 1850

Jonas Collin. Malet af C.A. Jensen 1836

To digtere Copyright. Erik Harbo Udgivet af Blicher-Selskabet jan 2025

Tryk: Blicher-Selskabet ISBN :86577305/ 21407355

Blicher-Selskabets adresse:

Formand Peder Porse, Boesvej 2, Svejstrup
Enge 8660 Skanderborg,
pp@pederporse.dk, tlf. 86 57 73 05 & 21 40
Næstformand: Lektor Dorrit Færk Møller
Kasserer: Torben Høegh Rask Sct. Jør-gens Gade 18, 1. 6000 Kolding Tlf.
26 21 95 75 torben@hrask.dk
Sekretær: Pastor Mads Jacob Iversen
Hårlev Kirkevej 1, 4652 Hårlev
Tlf. 30 22 25 61 mji@km.dk
James Lerche 25533266 gjler-che@gmail.com

Museumsinspektør Marianne G. Hougaard
Samlingschef Jesper Meyer Christensen
Provst Per Vibskov Nielsen
Pastor Peter Ulvsgaard
Tilknyttet som rådgiver Erik Harbo
Antal medl.: ca. 200 husstande
Medlemskab: Husstand: 200 kr.
Udland og institutioner: 250 kr.
Danske bank reg. 1551 4090780
el. giro 409 0780
IBAN DK91 3000 0004 0907 80
Blicher- Selskabet CVR nr.15320435